



چرا از مرگ‌بارترین ویروس روی زمین چیز زیادی نمی‌دانیم؟

ویروس ابولا یکی از مرگ‌بارترین ویروس‌های روی زمین است که بین 60 تا 90 درصد از قربانیان خود را می‌کشد.

ویروس ابولا یکی از مرگ‌بارترین ویروس‌های روی زمین است که بین 60 تا 90 درصد از قربانیان خود را می‌کشد. شیوع تازه آن در اوگاندا باعث شده دلایل ناشناخته ماندن و میزبان احتمالی آن بهتر از پیش بررسی شود. محبوبه عمیدی: موج تازه‌ای از شیوع ابولا در اوگاندا آغاز شده که به گفته محققان به شناخت نکات مبهم بسیاری در مورد این ویروس کشنده و بیماری‌مبری منجر شده است.

به گزارش نشنال جئوگرافیک، آخرین شیوع این بیماری احتمالا حدود 3 هفته پیش در منطقه کایبالا در غرب اوگاندا آغاز شده و تنها یک هفته است که مورد تأیید قرار گرفته است.

مسئولان بهداشتی اوگاندا می‌گویند به این دلیل که بیماران مبتلا به این بیماری در روزهای اخیر درگیر بیماری‌های دیگری مانند مالاریا بوده‌اند یا علائم بارز این بیماری مانند خونریزی داخلی و خارجی را از خود نشان نداده‌اند، تشخیص آن به تعویق افتاده است.

در میان 14 قربانی این بیماری یکی از پرسنل ارشد درمانی و فرزند چهار ماهه او به همراه 9 عضو از یک خانواده وجود دارند. حدود 12 نفر دیگر که به این بیماری آلوده شده‌اند نیز به مراکز درمانی انتقال پیدا کرده‌اند.

این اولین بار نیست که این بیماری در اوگاندا شایع می‌شود، شیوع آن در سال 2007 / 1386 به کشته شدن 42 نفر و اپیدمی سال 2000 / 1379 آن به مرگ بیش از 200 نفر منجر شد. با این حال هنوز کسی نمی‌داند این ویروس مرموز از کجا منشأ گرفته است، طی فاصله میان شیوع آن در سال‌های گوناگون در بدن کدام میزبان پنهان می‌شود و چطور باید درمان شود. علاوه بر این هنوز درک درستی از شیوه‌های انتقال آن در میان مردم منطقه وجود ندارد.

رئیس‌جمهور این کشور می‌گوید: «#171؛ باید از دست‌دادن و بی‌بندباری جنسی احتراز شود. چون عرق می‌تواند یکی از عوامل انتقال این بیماری باشد و علاوه بر این این بیماری از طریق جنسی هم قابل انتقال است».

اما تحقیقات واقعیت متفاوتی را نشان می‌دهد. جوزف فیر، قائم‌مقام شرکت متابیوتا در سان‌فرانسیسکو که روی ویروس ابولا و دیگر میکروارگانیسم‌های بیماری‌زا کار می‌کند، می‌گوید: «#171؛ انتقال این ویروس از طریق تماس دست‌ها با یکدیگر بیشتر یک افسانه است. از سوی دیگر هنوز دلیلی برای اینکه فکر کنیم این بیماری از طریق تماس جنسی انتقال پیدا می‌کند، وجود ندارد. البته زمانی که در شرایط اپیدمی یک بیماری هستیم، بهتر است همیشه مراقب هر چیزی در اطرافمان باشیم».

ویروسی کاملاً مرگبار

این ویروس که اولین بار در سال 1355/1976 در جمهوری دموکراتیک کنگو گزارش شد، یکی از مسری‌ترین ویروس‌های جهان به‌شمار می‌رود که می‌تواند تا 90 درصد از مبتلایان را به دلیل خونریزی داخلی گسترده و گاهی خونریزی خارجی از بین ببرد. نشانه‌های اولیه این بیماری بی‌خطر به نظر می‌رسند و شامل تهوع، چشم‌های قرمز، شکم درد و سسکه هستند؛ اما در نهایت این ویروس اتصال میان دیواره سلول‌ها را از بین برده و باعث چکه‌کردن خون به خارج مویرگ‌ها می‌شود. فیر می‌گوید: «#171؛ در نتیجه از بین رفتن اتصال میان سلول‌ها از مویرگ‌ها خون نشت می‌کند، فشار خون افت کرده و فرد از شوک ناشی از آن می‌میرد».

این مرگ دردناک است؛ اما آینده روشنی در انتظار انسان‌های اندکی که از این بیماری هولناک جان سالم به در برده‌اند نیز نیست. آنها اغلب توسط همسایه‌هایی که نگران انتقال بیماری هستند، طرد می‌شوند. به عقیده فیر فعالیت موفق گروه‌های هشدار علیه ایدز باعث شده مردم این مناطق از هر بیماری انتظار داشته باشند که مزمن باشد و بتواند توسط عامل انسانی به دیگران انتقال پیدا کند.

هنوز محققان دقیقا نمی‌دانند این ویروس از کجا منشأ گرفته و چطور توسط میزبان آن به انسان‌ها منتقل می‌شود. عده‌ای از محققان معتقدند این خفاش‌ها هستند که نقش میانجی را بازی کرده و ویروس را به انسان و دیگر نخستیان انتقال می‌دهند. آنها با تزریق این ویروس به خفاش‌ها نشان داده‌اند در مقابل آن مصون هستند و می‌توانند میزبان اولیه باشند.

اما گروه دیگری از پژوهشگران به دلیل شباهت ساختاری این ویروس با رتروویروس‌ها که توسط پرندگان انتقال پیدا می‌کنند، پرندگان را میزبان اولیه ابولا می‌دانند. آنها می‌گویند قرن‌ها پیش این ویروس از پرندگان به خفاش‌ها و از آنها به انسان منتقل شده است. گروه سوم هم وجود دارند که احتمال می‌دهند پرندگان هنوز هم یکی از میزبان‌های اولیه این ویروس هستند و مانند آنفلوآنزا می‌توانند آن را به انسان‌ها انتقال بدهند.

واکسن ابولا

نزدیک به 40 سال است که از ظهور ابولا و تب خونریزی‌دهنده مرگبار آن می‌گذرد؛ اما هنوز هیچ درمان قطعی یا واکسنی برای پیشگیری از آن تولید نشده است.

دیوید ساندرز، محقق ابولا از دانشگاه پوردو در ایندیانا می‌گوید: «171#& یکی از دلایل ساخته‌نشدن این واکسن تا به امروز وجود 5 گونه متفاوت از ویروس ابولا است که هر کدام با داشتن پروتئین‌های سطحی متفاوتی سیستم ایمنی انسان را هدف قرار می‌دهند و اگر شما نسبت به نوع 1 مصون باشید، این به این معنی نیست که نسبت به انواع دیگر مصون هستید. این درست اتفاقی است که در مورد آنفلوآنزا نیز پیش از این با آن برخورد داشته‌ایم. نکته دیگر دامنه محدود این بیماری است که باعث شده نادیده گرفته شود. تاکنون هیچ آمریکایی توسط این ویروس کشته نشده و تنها نگرانی‌های پس از 11 سپتامبر است که باعث شده تلاش برای ساخت این واکسن آغاز شود تا آسیب‌ها در صورت استفاده از آن برای اهداف بیوتروریسم به حداقل برسد. امیدوارم تلاش محققان سازمان‌های نظامی و بودجه گسترده‌ای که در کشورهای اتحادیه اروپا و آمریکا برای دفاع بیولوژیک تصویب شده بتواند مردم کشورهای مانند اوگاندا را نیز نجات بدهد. تنها نکته این است که هنوز نمی‌دانم واکسن تهیه شده برای مبارزه با بیوتروریسم می‌تواند روی کسانی که به گونه‌های طبیعی این ویروس مبتلا شده‌اند، مؤثر باشد یا نه».